

دست در دست هم برای دگرگونی بنیادین

بیانیه مفهومی یونسکو به فراخور روز جهانی آموزش (ژانویه 2022) *

ترجمه: محمدرضا نیک‌نژاد

چهارمین روز جهانی آموزش (24 ژانویه برابر 4 بهمن) را در زمانی برگزار می‌کنیم که جهان ما در یک نقطه عطف قرار دارد. شکاف نابرابری‌ها، سیاره‌ای آسیب دیده، قطبی شدن رو به رشد و تاثیر آسیبزای یک همه‌گیری جهانی، ما در آستانه این گزینش نسلی قرار می‌دهد که مسیری ناپایدار را ادامه دهیم یا مسیر را به طور بنیادین دگرگون کنیم.

دگرگونی آینده نیازمند تعادلی تازه، فوری و برقراری ارتباطان با یکدیگر و با طبیعت، همچنین با فناوری که در زندگی‌هایمان نفوذ می‌کند و فرصت‌های پیشرفت را در اختیار قرار می‌دهد اما نگرانی‌های جدی درباره برابری، فراگیری و مشارکت دموکراتیک برمی‌انگیزد. آموزش کلید تعیین مسیر به سوی برابری بیشتر و پایدارتر است، اما آموزش میلیون‌ها کودک، جوان و بزرگسال در حال شکست است [چراکه] در معرض فقر، خشونت و بهره‌کشی قرار گرفتن‌شان رو به افزایش گذاشته است. همه‌گیری کووید 19 بحران‌های پیشین آموزش و پرورش را شدت بخشیده و همچنین تکیه بر فناوری دیجیتال برای یادگیری، محرومیت و نابرابری‌های جنسیتی را ژرفتر کرده است. بدون کارهای اصلاحی، پشتیبانی از آموزگاران و افزایش منابع مالی، زیان‌دیدگی یادگیری و بازماندگی از آموزش ادامه خواهد یافت و پیشرفت به سوی «هدف‌های توسعه پایدار» وارونه می‌شود و این محروم کردن جوانان از فرصت‌ها و یک آینده با شرافت است.

یونسکو در نوامبر 2021 گزارش جهانی تازه‌ای درباره آینده آموزش، با عنوان بازانگاری آینده‌ی‌مان، منتشر کرد: قرارداد اجتماعی تازه‌ای برای آموزش. نزدیک به دو سال طول کشید تا این گزارش از سوی یک کمیسیون جهانی با هدف برانگیختن بحث و البته جنبشی جهانی

در راستای تهیه یک قرارداد اجتماعی درباره آموزش آماده شود. بیش از یک میلیون نفر در فرآیند جهانی مورد مشورت قرار گرفته‌اند تا اینکه این متن مهم که مدت‌ها چشم به راهش بودیم، خبر داد که خواستار دگرگونی‌های عمده‌ای در آموزش و پرورش برای ترمیم نابرابری‌های گذشته و افزایش ظرفیت‌مان برای کار مشترک در راستای آینده‌ای پایدارتر و عادلانه‌تر است. این گزارش پاسخ به سه پرسش بنیادین را پیش می‌کشد: چه کاری را باید ادامه دهیم؟ چه کاری را باید رها کنیم؟ چه چیزی را باید خلاقانه بازنگاری کنیم؟ همه‌گیری کووید 19 یادآور شکنندگی‌ها و پیوستگی‌هایمان است. ما با یکدیگر تنها از راه همبستگی و همکاری می‌توانیم دگرگونی پدید آوریم.

این قرارداد اجتماعی تازه یک پیمان ضمنی میان اعضای جامعه در راستای همکاری برای منافع مشترک تایید شده و قابل گسترش از راه آموزش، به عنوان حقوقی انسانی، تلاشی عمومی و خیري مشترک، بنا شده است. برای بازتعریف پیوندهایمان با یکدیگر، این قرارداد خواستار پداگوژی‌های** همبستگی و همکاری‌ای است که گوناگونی و کثرت‌گرایی را ارزشمند می‌کند. برای رویارویی با گسترش داده‌های نادرست و تفرقه‌افکنانه که امروزه گریبان هر جامعه‌ای را گرفته است نیازمند سواد علمی و دیجیتالی هستیم. برای بازتعریف پیوندهایمان با سیاره‌مان، یادگیری باید دانش‌آموزان را با ذهنیت‌ها و شایستگی‌های لازم برای مراقبت از آن و توسعه پایدار از راه آموزش، توانمند سازد. بسیار مهم است که بدانیم آموزگاران در قلب نوشدگی آموزش هستند. همه‌گیری، بیش از هر زمان دیگری نقش بی‌جایگزین آنان را برجسته کرده است. آماده کردن آموزگاران با شناخت و پشتیبانی‌های حرفه‌ای برای همکاری و نوآوری، تاثیر قدرتمندی بر آینده یادگیری خواهد داشت و در پایان، بازتعریف رابطه‌مان با فناوری آن هم با اطمینان از اینکه ابزارهای دیجیتالی به سود همه و در خدمت همه هستند آغاز می‌شود؛ البته با شروع کردن از حاشیه‌نشین‌ترین‌ها.

دگرگونی دیجیتالی باید بر پایه کیفیت و فراگیری باشد. توانمندسازی آموزگاران، قدرت‌بخشی به منابع مالی و فراهم‌سازی فرصت‌هایی برای یادگیری در طول زندگی، شرایطی برای یک قرارداد اجتماعی تازه است. اما بردن آموزش به کانون دگرگونی و معنادار کردن آن برای هر فرد، نیازمند یک دگرگونی سیاسی و اجتماعی برای تقویت کارکردهای عمومی آموزش به عنوان تلاشی مشترک است. این هدف، جنبشی گسترده را می‌خواهد که دولت‌ها، جامعه مدنی، آموزگاران، دانش‌آموزان و جوانان را دربر می‌گیرد و هوش جمعی‌مان را بسیج می‌کند تا آینده‌مان را بازنگاری کنیم. افزون بر این رسیدن به هدف باید بر پایه کارهای شجاعانه، خلاقانه، مراقبت و مقاومت بنا شود؛

هر کدام از این کارها بذر امیدی را خواهند کاشت. روز جهانی آموزش امسال بستری برای نمایش مهم‌ترین دگرگونی‌هایی است که باید تحقق بخشیدن به حقوق بنیادین در آموزش و همچنین پایه‌گذاری آینده‌ای پایدارتر، فراگیرتر و صلح‌آمیزتر پشتیبانی شود. این روز زمینه‌ساز گفت‌وگوهای پیرامون چگونگی تقویت آموزش و پرورش به عنوان تلاشی عمومی و خیری مشترک، چگونگی رهبری دگرگونی‌های دیجیتالی، پشتیبانی از آموزگاران، حفظ و نگهداری زمین و آزاد کردن پتانسیل هر فرد برای کمک به رفاه اجتماعی و خانه مشترکمان است.

هدف‌های این روز: ورود قرارداد تازه اجتماعی در آموزش و پرورش با در نظر گرفتن یافته‌های یونسکو در «گزارش آینده آموزش» این روز گفت‌وگو درباره محرک‌های مهم دگرگونی برای ساختن سامانه‌های آموزشی عادلانه‌تر، فراگیرتر و پیشرفت به سوی «هدف‌های توسعه پایدار 4» را پدید آورده و شتاب می‌بخشد.

نمایش دگرگونی‌ها در عمل، با بهره‌گیری از پتانسیل تعیین معیار، در راستای پیشروی به سوی گسترش [امکانات] دیجیتال، شایستگی‌ها و مهارت‌های سبز و برابری جنسیتی بسیج اراده سیاسی برای رسیدگی به شکاف نابرابری‌ها در دسترسی و تکمیل آموزش، همخوان با هدف‌های توسعه پایدار 4 مورد توجه قرار دادن دیدگاه‌های دانش‌آموزان درباره دگرگونی‌ها و نوآوری‌هایی که می‌خواهند بدانند تا از این رهگذر آموزش‌هایشان در راستای هدف مناسب‌تر باشد.

مورد توجه قرار دادن دیدگاه‌های آموزگاران درباره آینده حرفه‌شان، از درآمیختن فناوری در کارشان گرفته تا جهت‌دهی به فرآیند یادگیری و یاددهی درباره مهارت‌ها و ذهنیت‌های تازه افراد و کره زمین.

*لینک بیانیه

<https://en.unesco.org/sites/default/files/education-day-2022-cn-en.pdf>

**پداگوژی: دانش و هنر آموزش

منبع: روزنامه اعتماد 4 بهمن 1400 خورشیدی